

Oddíl 9: Tipy na otázky při monitorovací návštěvě

Část 1 Detaily o instituci

- Jméno, adresa, telefonní číslo navštívené instituce
- Jméno ředitele
- E-mail ředitele
- Typ instituce (nemocnice, dům s pečovatelskou službou, psychiatrická léčebna)
- Datum návštěvy
- Členové monitorovacího týmu

Část 2 Detaily o instituci

2.1 Poloha, umístění (*Zdroj: pozorování*)

- Popište polohu instituce
- Je umístěna ve venkovském nebo městském prostředí?
- Je přístupná veřejnou dopravou?
- Jak daleko je do nejbližšího města?
- Jsou zde nějaké zábrany, nebo mohou návštěvníci a obyvatelé volně chodit dovnitř a ven (týká se dobrovolně pobývajících pacientů)
- Je zde nějaký systém vstupní a výstupní kontroly návštěvníků?

2.2 Instituce (*Zdroje: ředitel a dokumentace*)

- Jak je instituce financována (kolika procenty ministerstvy, místními úřady, pacienty, soukromými subjekty, obcemi, kostely apod.) a jaký je celkový rozpočet instituce?
- Jsou rozpočet a náklady veřejně dostupné?
- Jsou monitorována lidská práva pacientů v této instituci (uved'te detaily)?

2.3 Obyvatelé

(*Zdroje: obyvatelé, personál, pozorování*)

- Kolik lůžek/míst je v instituci?
- Kolik lidí současně pobývá v instituci?
- Přibližné procento mužů a žen?
- Přibližné procento ve věku a) pod 18 let b) 18-65 c) nad 65 let
- Většina pacientů je v těchto kategoriích:
 - 1) Osoby s diagnózou duševní poruchy
 - 2) Osoby s mentálním postižením
 - 3) Osoby se závislostí
 - 4) Osoby s neurodegenerativní diagnózou (Alzheimerova choroba nebo demence)
- Kolik pacientů má omezenou způsobilost nebo je zbaveno způsobilosti k právním úkonům (s opatrovnictvím)?
- Kdo jsou opatrovníci? (rodinní příslušníci, profesionální opatrovník, ředitel instituce)
- Jaká je průměrná doba, kterou stráví pacient v instituci?
- Kolik pacientů opustilo instituci v minulém kalendářním roce a přešlo jich
 - (1) do komunity

- (2)do jiných institucí
- Kolik pacientů zemřelo?
- V jakém věku byli zemřelí v minulém kalendářním roce?
- Jaký je postup při vyšetřování smrti?

2.4 Personál

(Zdroje: ředitel a dokumentace)

- Kolik personálu pracuje v instituci? (přepočteno na celé úvazky)
- Kolik z personálu tvoří?
 - Psychiatrii
 - Nepsychiatřiští doktoři
 - Kvalifikované zdravotní sestry
 - Nekvalifikované zdravotní sestry
 - Psychologové

2.5 Trénink personálu

(Zdroje: personál a dokumentace, politiky)

- Požaduje se po členech personálu, aby se účastnili kontinuálního profesního vzdělávání? (uveďte detaily)

2.6 Mechanismy vyřizování stížností

(Zdroje: ředitel, obyvatelé, pozorování, dokumentace, registr stížností, výroční zpráva)

- Jakým způsobem si mohou obyvatelé stěžovat na jakýkoliv aspekt v instituci?
- Jak jsou informováni o postupu podávání stížností?
- Jsou pacientům poskytnuty nezbytné prostředky k podání stížnosti?(pero, papír, schránky důvěry)
- Existují záznamy o stížnostech?
- Jsou ve výroční zprávě stížnosti publikovány a zhodnoceny?
- Jaké jsou přijímány kroky k projednání nevyřešených stížností, a existuje zde systém advokacie?

Část 3 Životní úroveň a podmínky

3.1 Materiální podmínky

(Zdroje: ředitel, personál, obyvatelé, pozorování v různých místnostech (ložnice, jídelny, terapeutické pokoje, WC, koupelny)

- Je elektřina k dispozici po celých 24 hodin?
- Je vytápění dostatečné?
- Je zde něco viditelně poškozeného? Např. rozbitá okna, poničené zdi?
- Jak čisté jsou části instituce, do kterých mají obyvatelé přístup?

3.2 Zařízení resp. celkové vybavení

Zdroje (personál, obyvatelé, pozorování)

- Je zařízení celkově přeplněno? (uveďte detaily)

- Je zajištěn adekvátní přístup do venkovních prostor?
- Jak jsou přístupná zařízení lidem s fyzickými či smyslovými potížemi?
- Jsou adekvátně zajištěny prostory oddělené pro muže a pro ženy?

3.3 Stravování a jídlo

Zdroje (obyvatelé, personál, pozorování (kuchyně, jídelny v době jídel))

- Popište jídelnu, je zde dostatečný prostor, aby zde mohli lidé jíst?
- Je jídlo výživné?
- Je jídlo obecně přitažlivé?
- Jsou mezi pacienty nějaké případy podvýživy? (uveďte detaily)
- V jakém rozsahu mají obyvatelé přístup k dodatečné svačině a jídlu?

3.4 Voda (Zdroje: personál, pozorování, obyvatelé)

- Je pitná voda volně k dispozici po celý den všem pacientům?

3.5 Oblečení

(Zdroje: personál, pozorování, obyvatelé)

- Mohou obyvatelé nosit oblečení dle své volby? (Je oblečení jejich vlastní? Musí nosit uniformy/pyžama?)
- Jak se oblečení pere a jak často?

3.6. Ložnice

(Zdroje: obyvatelé, dokumentace, pozorování. Návštěva různých pokojů, na různých pavilonech a shromáždění informací v několika různých uspořádáních místností)

- Kolik lůžek je v každé ložnici?
- Jsou zde společné postele? (Mohou si vybrat, s kým chtějí v pokoji spát nebo jsou nuceni sdílet prostor s ostatními?)
- Jaký je stav a pohodlí postelí? (pokud pacient dá povolení, lehněte si na postel)
- Jsou prostěradla a povlečení dostatečně kvalitní?
- Mají obyvatelé osobní věci a obrázky kolem své postele?
- Má každý obyvatel svůj prostor pro své osobní věci (např. ve skříňkách nebo v nočním stolku?)

3.7.Osvětlení

(Zdroje: pozorování a obyvatelé)

- Jsou místa, kam mají obyvatelé přístup, osvětlená?

3.8 Čerstvý vzduch

(Zdroje: pozorování a obyvatelé)

- Je na místech, kam mají obyvatelé přístup, čerstvý vzduch? (Uveďte detaily)

3.9. Hygiena

(Zdroje: *personál, obyvatelé, pozorování*)

- Jsou koupelny a toalety volně přístupné?
- Používá personál stejné toalety jako obyvatelé?
- Soukromí - Jsou zde oddělená zařízení pro muže a ženy? Jsou toalety/sprchy atd. odděleny?
- Mají dveře nebo jsou společné? Jsou čisté?
- Je toaletní papír k dispozici v dostatečném množství?
- Jak moc jsou obyvatelé sledováni personálem při sprchování a užívání toalet?
- Jak jsou k dispozici nutné hygienické potřeby pro ženy, jako např. hygienické vložky?

Část 4 Nedobrovolná hospitalizace a postupy revize

PS: Tato část nemusí být relevantní pro všechny instituce

(Zdroje: *obyvatelé, právo, personál, dokumentace, záznamy nemocnice*)

- Jsou příslušné právní postupy pro nedobrovolné zadržení plně dodržovány?
- Jsou legálně zadržení obyvatelé běžně a plně informováni o svých právech, i právu odvolat se proti zadržení?
- Jaká je dostupnost pomoci a právního zastoupení ve vztahu k nedobrovolnému zadržení?

Část 5 Nezávislý způsob života a zapojení se do společnosti po propuštění

(Zdroje: *personál, obyvatelé, dokumentace – individuální propouštěcí plány*)

Jak podpora a zotavení pokračuje po léčbě v instituci?

Kdo se účastní poskytování podpory při zotavení?

Kdo by se měl podle vás zapojit do podpory?

Jaké alternativy k této instituci existují v okolí?

Jaká opatření instituce dělá pro propuštění pacienta do komunitního zařízení?

Kdo je za to zodpovědný?

Část 6 Účast na kulturním životě, rekreaci, volném čase a sportu

(Zdroje: *personál, obyvatelé, pozorování, dokumentace – týdenní plány, plakáty*)

Jaký je zde přístup k novinám, časopisům, knihám, rádiu, televizi, audio knihám, počítačům?

Jaké druhy kulturních, rekreačních, volnočasových a sportovních aktivit jsou dostupné obyvatelům uvnitř instituce?

Je některým obyvatelům zakázáno účastnit se těchto aktivit? Proč?

Jak jsou tyto aktivity pro obyvatele přístupné?

Část 7 Účast na politickém a veřejném životě

(Zdroje: *personál a obyvatelé*)

Jak obyvatelé vykovávají svoje volební právo?

Jsou obyvatelé instituce podporováni při výkonu svého volebního práva?

Je někdo z možnosti volit vyřazený? (uved'te detaily)

Je nějaký záznam o ovlivňování procesu voleb?

Část 8 Vzdělání, vzdělávání, práce a zaměstnanost

(Zdroje: *personál a obyvatelé*)

Jaké typy vzdělávacích programů jsou dostupné v instituci a/nebo v komunitě? (tzn. univerzity, střední školy, vzdělávací programy, odborné vzdělávání)

Jaké procento obyvatel instituce se účastní těchto programů?

Jsou obyvatelé v institucích využíváni jako neplacený personál?

Je obyvatelům povoleno pracovat mimo instituci?

Jsou placeni stejně jako ostatní v komunitě?

Jak si obyvatelé hledají práci? Vysvětlete postup.

Část 9 Svoboda náboženského vyznání

(Zdroje: *obyvatelé a pozorování*)

Jaké příležitosti mají lidé účastnit se bohoslužby dle své volby? (uvnitř i vně instituce)

Popište jakékoliv povinné náboženské praktiky (uveďte detaily)

Část 10 Korespondence a návštěvy

(Zdroje: *personál a obyvatelé*)

Mají obyvatelé možnost komunikovat s někým soukromě, prostřednictvím dopisů, telefonu nebo e-mailu bez omezování a restrikcí?

Mají obyvatelé přístupný telefon ve svém soukromí?

Jsou povoleny mobilní telefony?

Mají obyvatelé dostupný internet?

Mohou ho používat v soukromí?

Čte personál jejich příchozí a odchozí poštu? Proč?

Povzbuzuje personál obyvatele, aby udržovali kontakt s lidmi žijícími mimo instituci? Jak?

Jak personál podporuje obyvatele, pokud je to zapotřebí, aby využívali telefon nebo internet nebo psali dopisy?

Jsou návštěvníci bezdůvodně omezováni v návštěvních hodinách? Mohou na návštěvy i děti, a jaká podpora je jim poskytnuta?

Jaká místnost je určena pro návštěvy v soukromí?

Je někdo omezován, aby přijímal návštěvy? Na jakém základě?

Část 11 Rodinné právo a právo na soukromí: sňatek, antikoncepce, těhotenství a rodičovství, potrat, sterilizace

(Zdroje: *personál a obyvatelé*)

Úvodní otázka:

Máte možnost na soukromí a soukromý život? (životní podmínky, sexualita, osobní hygiena)

11.1 Sňatek

Mohou mít obyvatelé instituce sňatek?

11.2 Antikoncepce

Je antikoncepce volně přístupná?
 Dostávají někteří obyvatelé antikoncepci (orálně nebo depotně) bez souhlasu?
 Jsou vedlejší účinky antikoncepce diskutovány při získávání souhlasu s léčbou?

11.3 Těhotenství a rodičovství

Smějí obyvatelky instituce otěhotnět?
 Kolik obyvatelek otěhotnělo v posledních 12 měsících?
 Jak instituce reaguje na těhotenství?
 Jaký druh podpory v rodičovství je dostupný?
 Mají rodiče možnost bydlet se svým dítětem?

11.4 Potrat

Kdy naposled měla nějaká žena potrat?
 Kdo rozhoduje, že by se měl potrat uskutečnit?
 Je možné se proti tomu rozhodnutí odvolat?
 Kdo je informován o zahájení provedení potratu? (hledejte pro ně odpověď, že partner/rodina/příbuzní jsou informováni, je to velice vážné řízení)
 Jaké jsou postupy pro informovaný souhlas?
 Jaké informace dostanou ženy před potratem?
 Byl někdy potrat proveden bez souhlasu? (uved'te detaily)
 Jak je žena podporována před a po potratu?
 Pokud měla někdy žena potrat, výzkumník by s ní měl promluvit o celém procesu (rozhodování, souhlas, výsledek/komplikace), pokud bude souhlasit

11.5 Sterilizace

Které postupy jsou zdarma a pouze s informovaným souhlasem?
 Jaké informace dostane obyvatelka před sterilizací?
 Kdo rozhoduje, že by sterilizace měla být provedena?
 Je možné se proti tomu rozhodnutí odvolat? (uved'te detaily)
 Kdo je informován o zahájení sterilizace? (hledejte pro ně odpověď, že partner/rodina/příbuzní jsou informováni, je to velice vážné řízení)
 Je sterilizace prováděna bez souhlasu ženy?
 Jak je žena podporována před a po zákroku?

Část 12 Svoboda projevu a názoru a přístup k informacím

(Zdroje: personál a obyvatelé)

Mohou obyvatelé svobodně vyjádřit své názory, klást otázky a stěžovat si bez negativních následků od personálu?
 Jakým způsobem obyvatelé dostávají informace o důležitých záležitostech, jako jsou pravidla instituce, jejich práva, nebo advokacie/svépomocné skupiny?
 Jsou podávané informace relevantní a pochopitelné a v jazyce obyvatel?

Část 13 Ochrana proti mučení, špatnému zacházení, týrání a zanedbávání

(Zdroje: personál, obyvatelé, dokumentace)

Existuje nějaký záznam o mučení, špatném zacházení, týrání a zanedbávání?

Tvrdili obyvatelé, že by s nimi bylo špatně zacházeno, byli zneužíváni nebo zanedbávání? (uved'te detaily)

Jak bylo na tato tvrzení reagováno?

Část 14 Omezení a izolace

(Zdroje: personál, obyvatelé, dokumentace a pozorování)

Jaké typy omezovacích prostředků se používají? (např. pouta, kožené řemeny, síťová lůžka, nebo léky) Používá se izolace? Pokud ano, podívejte se do izolační místnosti. Zaznamenejte si velikost, polohu, dostupnost zařízení včetně toalet, okno, celkové podmínky, možnost kontaktovat personál v případě nouze.

V případě jakých okolností se používají omezovací prostředky/izolace?

Jak často jsou omezovací prostředky/izolace používána a na jak dlouho?

Jaký je nejdelší čas, po který byl někdo držen omezovacími prostředky nebo v izolaci během minulého roku?

Kdo schvaluje použití omezovacích prostředků a izolace a za jakých okolností?

Jak je použití omezovacích prostředků a izolace hodnoceno a ukončeno?

Je obyvatelům dovoleno opustit omezovací prostředek/izolaci na toaletu nebo jindy?

Je omezovací prostředek/izolace někdy použit jako trest?

Jak je použití izolace zaznamenáváno?

Jsou omezovací prostředky nebo izolace někdy použity z důvodu nedostatku personálu?

Existuje pravidelná externí inspekce politik a praxe v používání omezovacích prostředků/izolace?

Část 15 Rehabilitace

(Zdroje: personál, obyvatelé, dokumentace)

Úvodní otázka

Můžete za sebe převzít zodpovědnost a dělat smysluplné věci (např. každodenní úkoly, koníčky, vzdělání)

Jaké terapeutické a rehabilitační aktivity jsou k dispozici? (Například: kreativní činnosti jako je arteterapie nebo muzikoterapie, pracovní terapie a možnost učit se nové dovednosti.)

Jaký mají obyvatelé výběr v tom, kterou činnost by rádi dělali?

Jsou to smysluplné a příjemné činnosti nebo pouze jednotvárné úkoly (jako šití věšáček na šaty).

Je k dispozici nějaké poradenství nebo psychoterapie? Pokud ano, je individuální nebo skupinová?

Část 16 Souhlas s léčbou

(Zdroje: personál, obyvatelé, dokumentace)

Jaký je postup používaný v instituci pro získání informovaného souhlasu?

Popiš, jak instituce rozumí termínu informovaný souhlas?

Co se stane, když obyvatel odmítne léčbu? (respektuje instituce jeho rozhodnutí, může být toto rozhodnutí ignorováno, a za jakých okolností?)

Může být někdo k léčbě přinucen? (uved'te detaily)

Jak se může obyvatel odvolat proti rozhodnutí k léčbě bez souhlasu?

Jsou pravidla o nedobrovolné hospitalizaci systematicky hodnoceny nezávislým orgánem?

Část 17 Přístup k fyzické zdravotní péči

(Zdroje: obyvatelé a personál)

Jaké mají komplikace v získání zdravotní péče ti, jež ji vyžadují?
 Mají obyvatelé přístup k pravidelným prohlídkám?
 Jaký byl největší fyzický zdravotní problém v posledním roce?
 Co se stane, když pacient potřebuje specializovanou lékařskou pomoc?
 Kdo platí náklady na zdravotní péči?
 Jaké náklady musí hradit pacient a může si to dovolit?
 Co se stane s pacientem, který nemůže hradit tyto náklady?
 Existují další překážky v přístupu ke zdravotní péči?

Část 18 Přístup ke službám duševního zdraví

(Zdroje: obyvatelé a personál)

Může pacient navštívit psychiatra nebo jiného odborníka v péči o duševní zdraví, když potřebuje?
 Kolik hodin týdně stráví psychiatr nebo jiný odborník v zařízení?
 Jak často se pacient s psychiatrem nebo jiným odborníkem setkává?
 Může si pacient vybrat psychiatra nebo jiného odborníka v péči o duševně nemocné?
 Jak dlouho obvykle trvá schůzka s psychiatrem nebo jiným odborníkem?
 Odehrávají se schůzky s psychiatrem v soukromí?
 Jaké typy hodnocení a léčby jsou dostupné v případě krizové situace?

Část 19 Přístup k praktickým lékařům/rodinným lékařům

(Zdroje: obyvatelé a personál)

Může pacient navštívit praktického lékaře, když potřebuje?
 Jaký druh tréninku má lékař pro duševní poruchy nebo vývojové poruchy?

Část 20 Přístup ke zdravotním sestřím a ošetřovatelům

(Zdroje: obyvatelé a personál)

Může pacient navštívit sestru nebo ošetřovatele, když potřebuje?
 Mají sestry a ošetřovatelé specializovaný trénink v psychiatrické péči?
 Jaká je kvalita sesterské a ošetřovatelské péče?
 Jak terapeutické a na pacienta zaměřené jsou postoje sester a ošetřovatelů?
 Kolik hodin týdně je kvalifikovaná sestra v instituci?

Část 21 Přístup k terapiím

(Zdroje: obyvatelé a personál)

Mohou obyvatelé navštívit psychoterapeuta?
 Mohou obyvatelé navštívit psychoterapeuta podle své volby?
 Mohou obyvatelé navštívit sociálního pracovníka /terapeuta podle své volby?
 Mohou obyvatelé navštívit pracovního terapeuta podle své volby?

Část 22 Zdravotní záznamy

(Zdroje: obyvatelé, personál, dokumentace)

Jsou záznamy dobře organizované, seřazené, jasné, lze do nich jednoduše nahlédnout?

Jsou příslušně utajené?
Jsou záznamy k dispozici těm, kteří k nim vyžadují přístup?

Část 23 Podpora fyzického zdraví a prevence fyzických nemocí

(Zdroje: obyvatelé, personál, dokumentace)

Mají obyvatelé přístup ke kvalitním službám propagace zdraví a prevence nemocí, pokud vezmeme v úvahu vysokou míru fyzických nemocí mezi lidmi s duševními problémy (očkování, kontroly hladiny cukru, mamograf)?

Jsou obyvatelé při vstupní prohlídce a nadále pravidelně váženi?

Jsou přístupná zařízení pro tělesná cvičení?

Existují překážky v používání těchto zařízení?

Dochází při pravidelných zdravotních prohlídkách k odhalení rakoviny?

Část 24 Léky na tělesné a duševní stavy

(Zdroje: obyvatelé, personál, dokumentace)

Jsou předepsané léky pravidelně dostupné a mohou si je obyvatelé dovolit?

Jsou léky podávány podle odsouhlasených klinických směrnic?

Jsou léky skladovány přehledným způsobem?

Bere personál vážně vedlejší účinky léků, které obyvatelé oznamují, a jednají podle toho?

Jedná personál podle toho, jaké léky obyvatelé preferují?

Existuje záznam o podávání vysoké dávky léků v zájmu usnadnění chodu instituce spíše než z léčebných důvodů (*všimněte si vedlejších účinků léků, např. shrbený postoj, slinění, neschopnost komunikovat, třes*)

Existuje záznam o tom, že personál je moc zdrženlivý v podávání léků? (např. používání sedativ)

Co se děje, když pacient nechce brát své léky?

Jsou vedeny pravidelné záznamy o podaných lécích a jejich dávkách?

Je dávkování léků přiměřené klinickému stavu? Nejsou léky podávány z důvodů pohodlí personálu nebo jako trest?

Část 25 Fyzické posuzování zdravotního stavu při přijetí

(Zdroje: obyvatelé, personál, dokumentace)

Úvodní otázka: Bylo provedeno vyšetření vašeho tělesného zdravotního stavu, když jste sem přišel?

Je při přijetí pacienta provedeno vyšetření fyzického zdravotního stavu? Je to na základě dobrovolného a informovaného souhlasu pacienta?

Kdo vyšetření provádí?

Je pacientovi vysvětlen důvod vyšetření, jeho výsledky včetně diagnózy?

Je lékařské vyšetření prováděno s ohledem na kulturní zázemí a náboženské přesvědčení pacienta?

Co se děje, pokud pacient vyšetření tělesného stavu při přijetí odmítne?

Část 26 Diagnóza (fyzická a duševní)

(Zdroje: obyvatelé, personál, dokumentace)

Provádí vyšetření vedoucí k diagnóze fyzického onemocnění zkušený lékař?

Provádí vyšetření vedoucí k diagnóze duševního onemocnění zkušený lékař?

Část 27 Elektrokonvulzivní terapie (ECT)

(Zdroje: obyvatelé, personál, dokumentace)

Používá se v zařízení ECT? Pokud ano, z jakého důvodu?
 Provádí se někdy ECT bez celkové anestezie/sedativ/myorelaxancí?
 Existují detailní záznamy o ECT?
 Jaké nežádoucí účinky jsou zaznamenány?
 Je ECT použito jako způsob, který je pacienty vnímán jako trest?
 Co se stane, když pacient odmítne ECT?

Část 28 Alkohol, cigarety a nelegální drogy

(Zdroje: obyvatelé, personál, dokumentace)

Je v zařízení volně dostupný alkohol jako v běžném okolí instituce?
 Jsou v zařízení dostupné cigarety jako v běžném okolí instituce?
 Sleduje se v zařízení užívání zakázaných návykových látek?
 Jaká pomoc a podpora je poskytována pacientům trpícím:

- Problémy s alkoholem
- Závislostí na tabáku
- Drogovou závislostí

Část 29 Zapojení do plánů péče

(Zdroje: obyvatelé, personál, dokumentace)

Jak jste se účastnil v rozhodování a plánování vaší léčby a rehabilitace?
 Má každý pacient individuální léčebný plán?
 Jak je zapojen do jeho vytváření?
 Mohou obyvatelé vznášet připomínky a výhrady k obsahu své zdravotní dokumentace.
 Obsahují individuální léčebné plány medikaci a další terapeutické postupy?
 Jak často jsou plány revidovány?
 Jsou plány upraveny vzhledem ke specifickým podmínkám u pacientů hovořících jiným jazykem?

Část 30 Souhlas s účastí na výzkumu

(Zdroje: obyvatelé, personál, dokumentace)

Existují pravidla pro získání souhlasu pacienta při léčebném či vědeckém experimentu?
 Je zajištěn nezávislý etický dozor výzkumu?
 Mají potenciální účastníci výzkumu dostatek informací k rozhodnutí?
 Je výzkum prováděn na lidech, kteří jsou v zařízení nedobrovolně?
 Je výzkum prováděn na lidech, kteří nejsou schopni dát informovaný souhlas?
 Pokud je výzkum prováděn na nedobrovolně hospitalizovaných pacientech nebo na lidech, kteří nejsou schopni informovaného souhlasu, kdo je o výzkumu informován a v jakém rozsahu?
 Jsou účastníci výzkumu placeni?
 Existují nějaké omezení v přístupu k obvyklé péči u pacientů, kteří nesouhlasí s účastí ve výzkumu?